

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér NM2

DIPLOMOVÁ PRÁCE

TAJEMNO

MYSTERY

Vypracoval/a: **Tereza Trnková**

Vedoucí diplomové práce: **Kateřina Olivová, Darina Alster**

Oponent/ka diplomové práce: **Jan Tajboš**

Akademický rok 2020/2021

Tajemno je výtvarný projev léčení krajiny.

Projevení úcty a oslava vody a bytostí, které jsou její součástí.

Diplomová práce se skládá ze čtyř hmotných částí. Dvě sošky u studánek jsou dary bytostem vody, které známe z pohádek jako vodní víly. Svou aktivitou chci vyjádřit vděčnost za vodu a bezbřehý respekt přírody k nám a našemu přístupu k posvátným principům. Třetí částí je instalace a chrám pro vodu, který je vystavený na zahradě akademie a vodu ze studánky v lese tam lze ochutnat. O vodu na výstavu jsem poprosila a poděkovala za ni.

Studánky je možné kdykoli navštívit, neboť jsou volně přístupné v lese a okolí Dobřeně u Kutné Hory. Integrovanou součástí díla je procházka. Osobně jsem zorganizovala v rámci představení projektu vernisáž, kde bylo podstatné naladění se na dimenzi, které dávám dar.

Mezi světem pohádek a běžnou realitou je velice tenká hranice ve vnímání, kterou s chutí překračuji a nabízím nám svou prací možnost zakusit svět, který tu vždy byl, jen není vidět.

Čtvrtou částí diplomové práce je most spojující dva břehy pramene potoka v lese. Význam téhle plastiky je podpora, láska a víra v harmonii krajiny. Mým vnitřním přesvědčením o potřebě nenásilí otřásla zpráva o budoucím rozdělení krajiny odkud pocházím, kde mám své kořeny. Skrz moje rodné údolí se plánuje stavět rychlo-trať (vlaková kolej mezi Prahou a Brnem). Mou reakcí není petice, ani protest proti stavbě, ale vyjádření podpory přírodě a bytostem žijícím v ní, pomocí vytvoření mostu spojujícího břehy.

Vnímám současnou společnost a kulturu jako zmatenou část celku, která zapomněla na to, že je součástí širokého společenství. Nemohu soudit nic o příčinách tohoto zmatku, ani to pro mě není téma. Zajímavé je pro mě spíš ono pozorování živého celku, jak trpělivě čeká, až znovu začneme více spolupracovat. Spolutvoření existence vnímám jako vzájemný respekt ke všemu živému. Důvody povahy mého pojetí diplomové práce jsou především pocit nutnosti propojení života a umění a také víra ve vlastní intuici, která jasně určuje důležitost směřování pozornosti a energie. Uvědomuji si sílu umění ve schopnosti měnit. Změna, na které jsem pracovala a stále pracuji, spočívá v možnosti projevení se živé krajiny v naší kultuře, prostřednictvím sošek, skrze které se mohou projevit elementární bytosti.

Proces tvorby a povolení k práci.

Na základě svého niterního přesvědčení jsem si stanovila důležitost a pořadí jednotlivých zúčastněných fenoménů následujícím způsobem:

Na prvním místě je naléhavost tématu, o kterém chci s krajinou komunikovat.

Na druhém místě je příroda a to, zdali o moje sochy má zájem a také navázání vzájemného kontaktu pro zjištění konkrétních záležitostí, se kterými mohu pomáhat.

Sílu ducha, myšlenky a záměru, tedy hranici toho, co je možné a co není, si určujeme každý sám. Já jsem si tedy určila, že moje komunikace s krajinou je důležitější než povolení úřadů.

Léčení Země neboli geomantie¹ ve smyslu fyzických zásahů umístováním výtvarných děl, funguje buď na základě pozvání umělce*umělkyně do krajiny člověkem, který v místě žije, nebo má přímo umělec*umělkyně v dané krajině kus svého já, své prožitky, vzpomínky a kořeny. Já tedy nemohu bez pozvání léčit jakoukoli krajinu.

Podobně přistupuji k vodě a její kvalitě, určující, zdali je pitná. Na každém z nás je vycítit, zdali je bezpečné se vody napít, nebo ne. Původním záměrem bylo před výstavou nechat vodu otestovat příslušnou laboratoří, ovšem brzy mi došlo, že tohle není přístup, který cítím, jako relevantní, neboť věřím, že každý má intuici a cit, kterým lze poznat zdravou vodu. Obecně testování vody a její pitelnosti mi přijde úsměvné, protože je obecným přáním, „aby v ní nic nebylo“. Já naopak podporuji a oslavuji to, „co v ní je“.

¹Geomantie znamená věštění, odhalování skrytých sil Země.

Za prostředky, které jsem dostala na diplomovou práci jsem nakoupila krystaly se záměrem je darovat zpátky přírodě. Konkrétně jsem pořídila 25kg růženínu a 10kg ametystu, obojí je typ křemene, který se vyskytuje po celém světě, jen v různých formách. Z růženínu jsem vystavěla mostek u pramene potoka, kde působí láskyplně na vodu, která vyvěrá ze země. Ametyst jsem zvolila intuitivně, na základě vize, kterou jsem měla ještě před začátkem práce. U studánky v lese jsem viděla, jak předávám zářivou truhlu fialové bytosti a ona se rozzáří. Z barvy ve vizi jsem vycházela i v tvorbě sošek a vzhled a energie krystalu mi připadali vhodným naplněním viděného daru. Po celou dobu jsem se snažila zanechat co nejméně odpadu a použít přírodní materiály - hlínu, pryskyřici, lněný olej, kámen, dřevo a také třpytky.

Součástí práce v krajině byla kolektivní obnova a výstavba studánky na místě zvaném „U Hruštičky“. Pozoruhodné pro mě bylo, že komunikace na citové úrovni, o které jsem v souvislosti s geomantií četla, se opravdu projevila. Záměr rekonstruování studánky a zkulturnění jejího okolí „zachytili“ mladí muži z vesnice, kteří si tam dělali oheň a spontánně se jali výstavby, aniž bych vyslovila přání, začalo se dít „samo“.

Další zajímavostí jsou kameny umístěné v chrámu pro vodu. Tyhle kameny jsem našla v lese. Vnímám je, jako dar pro mne a mou práci, ačkoli jsem za kameny, které jsem elementárním bytostem dala, nic neočekávala.

Souvislosti

Bezesporu nejzásadnější vliv na mně měl Marko Pogačnik, jehož tvorba mě velmi inspirovala. Asi před rokem jsem přečetla jeho první knihu Tanec s proměnami Země. I další Markovi knihy - Škola geomantie, Kultura srdce, Cesty léčení Země, Elementární bytosti - pro mně jsou velkým a cenným zdrojem poznání.

Zásadní vliv na mě měl také Jan Tajboš, který se léčení krajiny věnuje a stal se oponentem mé práce. V průběhu roku mě přizval do svého projektu. První setkání s léčením Země pro mě byla kýžená praxe po měsících teoretických příprav. Síla naladění, které nám Jan zprostředkoval mě mile překvapila svým dlouhodobým vlivem, kdy jsem z pracovního víkendu přijela výrazně jiným, novým způsobem vnímající. Nemohla jsem zprvu ani uvěřit tomu, jak teď vidím a cítím přírodu. Nedokáži slovy vyjádřit intenzitu prožitků, kterou bych patrně nejlépe vystihla označením stav rozšířeného vědomí.

Inspiraci jsem našla také u Alejandra Jodorovského, konkrétně v jeho knize Tanec reality. Píše, že „umění, které neléčí, není umění.“². Bylo by naivní si myslet, že něco takového se rodí během jednoho roku. Postup, který jsem u sebe vnímala, jako niterní tajemství, jako něco negativního, z čeho jsem měla strach, se vždy promítl do reality i v mém díle. Strach jsem měla ze sebe, z toho, co dělám, jak přemýšlím a zdali to není šílené. Studium mi přineslo poznání příběhů umělců a umělkyní, kteří byli mnohdy také společností považováni za jedince balancující na hraně šílenství. Historie mluví o nepochopení pouze v kontextu doby.

Mám ráda způsob přemýšlení o umění, který reprezentovala například skupina OHO. Myšlenky o životě bez systému, peněz. A místo toho propojení se navzájem i s přírodou. Podobných uměleckých skupin existovalo i existuje více a další vznikají a zanikají. Umělecká sympozia také vnímám jako onen druh napojení, který se otiskuje do děl vzniklých v přírodě a reprezentuje nejen záměr tvůrce, nýbrž také náladu a emoce, jaké panovaly v čase tvoření.

Příležitost projevení se světa kouzel do vnímané reality, vyvolaná snahou a úsilím, bývá doprovázena energií, která tuto schopnost má. Možnost její manifestace je pro mě významným způsobem, který určuje naladění toho, jak působí moje dílo na okolí.

Blízké jsou mi také texty Alberta Einsteina, ve kterých nacházím inspiraci. Konkrétním textem, který ovlivnil moje postupy u diplomové práce je Vědomí pokory. Citace, která je dle mého pohledu relevantní k tématu, je například tato: „Vyspělost člověka je závislá na tom, do jaké míry je schopen se osvobodit od svého sobeckého Já.“³A.E.

Každou definicí se snižuje význam pravdy, při které je lepší mlčet. Slova, která máme, nedokáží popsat tajemno. I při léčení krajiny používáme „Jazyk mlčení“.

2 Alejandro Jodorovsky, Tanec reality, strana 187

3 Albert Einstein, Vědomí pokory, Dar a tajemství. Poslední věta první části.

Obě strany – temná i světlá zahrnují tajemno, kterým je v pohádkách popisováno napětí mezi zlem a dobrem. Neutralita slova tajemno má mnoho rovin, z nichž nejzásadnější je pro mě obsáhlost temných stránek, které jsem doposud ve své tvorbě nevědomě potlačovala. Při učení se Geomantii jsem poprvé začala chápat temnotu, jako součást celku. O tom, že z přírody se máme hodně co učit není pochyb, ovšem domnívám se, že neméně zásadní je právě také toto pochopení temnoty, jako nezbytné součásti celku.

Naladění se na svět přírody vyžaduje zklidnění mysli, což se může zdát snadné, ovšem pro mě osobně bylo nejsložitější zklidnit ve své hlavě soudce, který rozlišuje dobro a zlo.

Rozlišování je důležité, ale použití běžného slovního posuzování není funkční, abychom se mohli dotknout pravdy, podstaty.

Vědomí, že jsme součástí prostředí, ve kterém žijeme, je mou přirozeností a ve svých rodových kořenech cítím předky, kteří ještě žili v souladu s živly a bytostmi.

Slovanská tradice je pro mě doposud nejsilnější forma spirituality, se kterou jsem se na své cestě hledání setkala.

Slované uctívali a uctívají mystické bytosti, nejen bohy, ale i zvířata, rostliny a kameny. Slovanská tradice nedělí přírodu na živou a neživou a uctívá přírodní síly obecně. Tradice posvátných rituálů, modliteb a vyjadřování vděku provází vnímání dualistického světa, proto obsahuje komunikaci s dobrými, ale i temnými bohy, silami.

Pradávná tradice způsobu života mě zajímá a vidím v ní odpovědi na otázky současného světa.

Dlouhodobou motivací mojí tvorby je vlastní přičinění k lepšímu světu. Souvislosti mezi jednotlivými díly jsou pro mě samotnou překvapením při sebereflexi každé práce a tím, jaké měla dopady. Vnímám osobní proměny, jako nejdůležitější dopad mé umělecké tvorby.

Navazuji na předešlé práce: Projekt lepší svět, Fontána, která plní přání, Ochránce hysterických duší, Talismany pro lidstvo, Seděla jsem v pyramidě a změnila jsem svět. Pochopila jsem, že veškeré snahy o léčení okolního světa se nejvíce promítly v mém osobním procesu proměny a zrání.

„Má-li člověk léčit Zemi, je nutné, aby také zároveň léčil sebe, svou vlastní duši“

Marko Pogačnik.

Um-mění!